

Behörighet - Litauen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 1 Ska jag väcka talan vid en allmän domstol eller vid en specialdomstol (t.ex. en arbetsdomstol)?
- 2 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av allmän domstol, hur kan jag veta vid vilken domstol talan ska väckas?
 - 2.1 Gör det skillnad mellan lägre och högre instanser bland de allmänna domstolarna (t.ex. distriktsdomstolar som lägre domstolar och regionala domstolar som högre domstolar), och på vilken nivå ska mitt mål i så fall prövas?
 - 2.2 Territoriell behörighet (är domstolen i stad A eller domstolen i stad B behörig i mitt fall)?
 - 2.2.1 Huvudregeln om territoriell behörighet
 - 2.2.2 Undantag från huvudregeln
 - 2.2.2.1 När kan jag välja mellan domstolen i den ort där svaranden bor och någon annan domstol?
 - 2.2.2.2 När måste jag välja en annan domstol än domstolen i den ort där svaranden bor?
 - 2.2.2.3 Kan parterna själva utse en domstol som annars skulle vara obehörig?
- 3 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av specialdomstol, hur kan jag veta vilken specialdomstol jag ska vända mig till?

1 Ska jag väcka talan vid en allmän domstol eller vid en specialdomstol (t.ex. en arbetsdomstol)?

Genom artikel 12 i domstolslagen (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) upprättas ett enhetligt domstolssystem bestående av allmänna domstolar och specialdomstolar.

Allmänna domstolar (domstolar i första instans, både distriktsdomstolar och regionala domstolar) handlägger alla civilrättsliga mål som rör eller har samband med civil-, familje-, anställnings-, immaterialrätts-, konkurs- eller omstruktureringsförhållanden eller andra privata förhållanden. Sådana domstolar handlägger även mål i extraordinära rättsliga förfaranden och prövar framställningar om godtagande och verkställighet av utländska domstolars och skiljedomstolars domar i Republiken Litauen (artikel 22 i civilprocesslagen (*Civilinio proceso kodeksas*)).

Specialdomstolar, dvs. förvaltningsdomstolar (regionala förvaltningsdomstolar) prövar förvaltningsärenden i samband med rättsliga förhållanden av förvaltningskaraktär.

2 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av allmän domstol, hur kan jag veta vid vilken domstol talan ska väckas?

En kärande får väcka talan vid valfri domstol, på följande villkor:

- En talan mot en svarande med okänd hemvist får väckas där svaranden har en fastighet eller där svaranden hade sin senaste kända hemvist.
- En talan mot en svarande utan hemvist i Litauen får väckas där svaranden har en fastighet eller där svaranden hade sin senaste kända hemvist i Litauen.
- En talan om tillerkännande av underhåll och fastställande av faderskap får väckas där käranden har sin hemvist.

- En talan om ersättning för skada på en persons hälsa, däribland dödsfall, får väckas där käranden har sin hemvist eller där skadan inträffade.
- En talan om ersättning för skada på en persons egendom får väckas där käranden har sin hemvist (säte) eller där skadan inträffade.
- En talan om ersättning för skada till följd av lagstridig fällande dom, lagstridiga vårdnadsåtgärder, olaga frihetsberövande, lagstridig tillämpning av tvångsmedel eller lagstridig administrativ påföljd (gripande), däribland skada till följd av lagstridiga åtgärder av en domare eller en domstol under förhandlingen i ett civilrättsligt mål, får väckas där käranden har sin hemvist.
- En talan om ett avtal/kontrakt, med uppgift om var avtalet/kontraktet ska fullgöras, får även väckas där avtalet/kontraktet fullgörs.
- En talan som rör agerande i egenskap av förvaltare, förmyndare eller egendomsförmyndare får även väckas där förvaltaren, förmyndaren eller egendomsförmyndaren har sin hemvist (säte).
- En talan som rör konsumentavtal får även väckas där konsumenten har sin hemvist.
- En talan som rör verksamheten i en filial till en juridisk person får även väckas där filialen har sitt säte.
- En talan om ersättning för skada till följd av fartygskollision och indrivande av ersättning för sjöräddning, bl.a. vid eventuella andra tvister i samband med rättsliga förhållanden inom sjöfarten, får även väckas där svarandens fartyg befinner sig eller har sin registreringshamn.

2.1 Görs det skillnad mellan lägre och högre instanser bland de allmänna domstolarna (t.ex. distriktsdomstolar som lägre domstolar och regionala domstolar som högre domstolar), och på vilken nivå ska mitt mål i så fall prövas?

Civilrättsliga mål handläggs av distriktsdomstolar eller regionala domstolar som domstolar i första instans (artikel 25 i civilprocesslagen).

Enligt huvudregeln i lagen ska alla civilrättsliga mål handläggas av distriktsdomstolar. Det finns också ett undantag från huvudregeln, vilket innebär att vissa mål omfattas av de regionala domstolarnas behörighet eller av den exklusiva behörigheten för den regionala domstolen i Vilnius.

Detta är beroende av värdet på den fordran som bestrids. Civilrättsliga mål som rör anspråk på över 150 000 litas handläggs av regionala domstolar, med undantag av mål som rör familje och anställningsförhållanden och mål som rör ersättning för ideell skada.

Behörigheten är även beroende av andra faktorer än den bestridda fordran.

De regionala domstolarna handlägger även följande civilrättsliga mål som domstolar i första instans:

Mål som rör rättsliga icke-egendomsrelaterade upphovsrättsförhållanden.

Mål som rör rättsliga förhållanden i civila anbudsfordrarna.

Mål som rör konkurs eller omstrukturering, med undantag av mål som rör fysiska personers konkurs.

Mål där en av parterna är en annan stat.

Mål som bygger på anspråk med avseende på tvångsförsäljning av aktier (andelar, intressen).

Mål som bygger på anspråk med avseende på granskningen av en juridisk persons verksamhet.

Mål som rör ersättning för materiell och icke-materiell skada till följd av kränkning av etablerade patienträttigheter.

9) Andra civilrättsliga mål som måste handläggas av regionala domstolar som domstolar i första instans enligt särskild lagstiftning.

Den regionala domstolen i Vilnius är exklusivt behörig som domstol i första instans i följande civilrättsliga mål:

Mål om tvister som tas upp i patenträtten (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*).

Mål om tvister som tas upp i varumärkesrätten (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*).

Mål som rör adoption av litauiska medborgare i Republiken Litauen av medborgare i andra stater.

Andra civilrättsliga mål som omfattas av den exklusiva behörigheten för den regionala domstolen i Vilnius som domstol i första instans enligt särskild lagstiftning.

2.2 Territoriell behörighet (är domstolen i stad A eller domstolen i stad B behörig i mitt fall)?

2.2.1 Huvudregeln om territoriell behörighet

Talan ska väckas vid domstolen i den ort där svaranden har sin hemvist. Talan mot en juridisk person ska väckas där den juridiska personen har sitt säte enligt registret över juridiska personer. Om svaranden är staten eller en kommun ska talan väckas där den institution som företräder staten eller kommunen har sitt säte.

2.2.2 Undantag från huvudregeln

Käranden har rätt att välja mellan flera domstolar som är behöriga i målet.

Parterna får också komma överens om vid vilken domstol talan ska väckas. I artikel 32 i civilprocesslagen anges det att parterna får komma överens om att ändra den territoriella behörigheten i målet, men en exklusiv eller speciell behörighet får inte ändras genom en sådan överenskommelse mellan parterna.

2.2.2.1 När kan jag välja mellan domstolen i den ort där svaranden bor och någon annan domstol?

Enligt artikel 30 i civilprocesslagen får käranden välja vilken domstol som är behörig i följande fall:

En talan mot en svarande med okänd hemvist får väckas där svaranden har en fastighet eller där svaranden hade sin senaste kända hemvist.

En talan mot en svarande utan hemvist i Litauen får väckas där svaranden har en fastighet eller där svaranden hade sin senaste kända hemvist i Litauen.

En talan som rör verksamheten i en filial till en juridisk person får även väckas där filialen har sitt säte.

En talan om tillerkännande av underhåll eller fastställande av faderskap får även väckas där käranden har sin hemvist.

En talan om ersättning för skada på en persons hälsa, däribland dödsfall, får väckas där käranden har sin hemvist eller där skadan inträffade.

En talan om ersättning för skada på en persons egendom får väckas där käranden har sin hemvist (säte) eller där skadan inträffade.

En talan om ersättning för skada till följd av lagstridig fällande dom, lagstridiga vårdnadsåtgärder, olaga frihetsberövande, lagstridig tillämpning av tvångsmedel eller lagstridig administrativ påföljd (gripande), däribland skada till följd av lagstridiga åtgärder av en domare eller en domstol under förhandlingen i ett civilrättsligt mål, får väckas där käranden har sin hemvist.

En talan om ersättning för skada till följd av fartygskollision och indrivande av ersättning för sjöräddning, bl.a. vid eventuella andra tvister i samband med rättsliga förhållanden inom sjöfarten, får väckas där svarandens fartyg befinner sig eller har sin registreringshamn.

En talan om ett avtal/kontrakt, med uppgift om var avtalet/kontraktet ska fullgöras, får även väckas där avtalet/kontraktet fullgörs.

En talan som rör agerande i egenskap av förvaltare, förmyndare eller egendomsförmyndare får även väckas där förvaltaren, förmyndaren eller egendomsförmyndaren har sin hemvist (säte).

En talan som rör konsumentavtal får även väckas där konsumenten har sin hemvist.

Dessutom får en talan mot flera svarande, som bor eller befinner sig på olika platser, väckas där en av svarandena har sin hemvist eller säte, enligt kärandens val (artikel 33.1 i civilprocesslagen).

En talan om ett avtal/kontrakt, med uppgift om var avtalet/kontraktet ska fullgöras, får väckas där svaranden har sin hemvist eller säte eller där avtalet/kontraktet fullgörs, enligt kärandens val. En talan som rör konsumentavtal får väckas där svaranden eller konsumenten har sin hemvist eller säte.

En talan om tillerkännande av underhåll får väckas där svaranden eller käranden har sin hemvist eller säte, enligt kärandens val.

Ett civilrättsligt anspråk om ersättning för skada i ett brottmål får lämnas in för handläggning i enlighet med civilprocesslagens behörighetsregler, om anspråket inte har lämnats in eller avgjorts inom ramen för ett brottmål.

2.2.2.2 När måste jag välja en annan domstol än domstolen i den ort där svaranden bor?

I artikel 31.1 och 31.2 i civilprocesslagen föreskrivs följande undantag från huvudregeln om allmän territoriell behörighet som är bindande för en kärande som vidtar rättsliga åtgärder:

Talan om sakrätt i fast egendom, bruk av fast egendom, med undantag av framställningar om värdering och fördelning av makarnas tillgångar inför bodelning, och upphävt beslagtagande av fast egendom, omfattas av behörigheten hos domstolen i den ort där den fasta egendomen eller egendomens huvuddel är belägen.

Talan av fordringsägare i dödsboet innan arvingarna har godtagit ett arv omfattas av behörigheten hos domstolen i den ort där arvet eller arvets huvuddel är belägen.

I enlighet med artikel 33.2–33.4 i Litauens civilprocesslag gäller även följande:

Ett genkärsmål måste lämnas in till domstolen där den ursprungliga talan väcktes, oavsett behörighetsregler. Om anspråkets värde ökas, tvisteföremålet ändras eller ett genkärsmål gör att en annan domstol blir behörig i målet med hänsyn till tvisteföremålet, ska domstolen där den ursprungliga talan väcktes pröva alla frågor som rör talan (genkärsmålet) och avgöra hela målet efter sakliga hänsyn.

Om något av karendens anspråk lämnas in i enlighet med reglerna om exklusiv behörighet måste hela talan väckas i enlighet med dessa regler.

Om något av karendens anspråk ligger under en regional domstols behörighet måste hela talan undersökas av en regional domstol.

2.2.2.3 *Kan parterna själva utse en domstol som annars skulle vara obehörig?*

Parterna kan genom skriftlig överenskommelse ändra den territoriella behörigheten i ett mål. Parterna får dock inte ändra en domstols exklusiva eller speciella behörighet genom en sådan överenskommelse (artikel 32 i civilprocesslagen).

Behörighet att handlägga ett mål kan i undantagsfall motiveras av svarandens medverkan.

En domstol får överföra ett mål till en annan domstol om en svarande vars hemvist var okänd begär att målet ska överföras till domstolen där han/hon har sin hemvist (artikel 34.2.2 i civilprocesslagen).

3 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av specialdomstol, hur kan jag veta vilken specialdomstol jag ska vända mig till?

Specialförvaltningsdomstolarna i Litauen prövar inte civilrättsliga mål, handelsmål eller familjerelaterade mål. De prövar ärenden i samband med rättsliga förhållanden av förvaltningskaraktär.

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.

Senaste uppdatering: 21/10/2019